

(VS), Kofod-Svendsen (KrF) og Poulsgaard (FP).

(Forespørgslen anmeldt 4/12 85. Fremme af forespørgslen vedtaget 10/12 85).

Begrundelse

Lasse Budtz (S):

På vegne af de 9 partier, der ved sidste valg opnåede repræsentation i folketinget, har jeg den ære at rette følgende spørgsmål til udenrigsministeren:

Hvilke oplysninger kan regeringen give om udviklingen i Afghanistan og om hidtidige og kommende danske bidrag til mindselse af de menneskelige lidelser som følge af krigen, og på hvilken måde vil regeringen arbejde for en varig og retfærdig politisk løsning på Afghanistankrisen?

Det er jo nu 6 år siden denne meget uheldige og umenneskelige krig – alle krige er umenneskelige, men denne er særlig umenneskelig – begyndte. Det synes efterhånden at stå næsten alle klart, at denne krig simpelt hen ikke kan vindes. En fortsættelse kan derimod komplet ødelægge landet, der allerede er blevet påført lidelser af et næsten ufateligt omfang. Selv den krigsførende magt, Sovjetunionen, er begyndt at tale om nødvendigheden af et kompromis, der kan føre til en fredelig løsning.

Ved at stille denne forespørgsel til regeringen har de 9 partier gerne villet give ministeren mulighed for at fremkomme med en samlet redegørelse. Selv om en gennemgang af de aviser og tidsskrifter, der har beskæftiget sig med Afghanistankrisen i de senere år, viser, at det ikke er korrekt, at krigen er glemt, eller at dens følger er blevet fortiet, er det efter vores mening alligevel rigtigt at anmode ministeren om denne redegørelse.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

For godt 6 år siden, den 27. december 1979, gik sovjetiske tropper ind i Afghanistan. Luftbårne styrker landsat i Kabul nedkæmpede spontan modstand fra regulære afghanske styrker og stormede præsidentpaladset. Mindre end én time derefter blev landets præsident, Amin, afsat og siden myrdet. Babrak Karmal blev indsat som ny præsident. Større troppekontingenter fulgte hurtigt

over grænsen, og i løbet af få måneder var de sovjetiske militære styrker nået op på 85.000. mand. I dag skønnes de sovjetiske enheder i Afghanistan at tælle knap 120.000 mand med yderligere 30.000 mand placeret umiddelbart ved grænsen til Afghanistan.

Det internationale samfund reagerede ufortøvet og kraftigt imod invasionen. Herhjemme gav den daværende udenrigsminister samme dag udtryk for, at regeringen så på situationen med største alvor, og han tog afstand fra Sovjetunionens militære intervention. Danmark deltog sammen med andre lande øjeblikkeligt i et initiativ til indkaldelse af FNs sikkerhedsråd, der imidlertid lammedes af et sovjetisk veto. En ekstraordinært indkaldt FN-generalforsamling vedtog herefter med overvældende flertal en resolution, hvori den bl.a. opfordrede til en øjeblikkelig betingelsesløs og total tilbagetrækning af alle fremmede tropper fra Afghanistan med henblik på at sætte befolkningen i stand til selv at fastsætte sin styreform og vælge sit økonomiske, politiske og sociale system uden indblanding udefra.

Det er muligt, at man fra sovjetisk side ved beslutningen om at intervenere militært i Afghanistan har forestillet sig, at der ville blive tale om en operation af begrænset omfang og varighed, men det er ikke gået sådan. Den sovjetiske invasion blev begyndelsen til nu 6 års krig, en krig, som uden at bringe en militær sejr inden for rækkevidde er blevet ført med en rystende hensynsløshed fra sovjetisk side og har påført det afghanske folk frygtelige lidelser og tab.

En umiddelbar konsekvens af den sovjetiske indmarch i Afghanistan, som desværre fortsat gør sig gældende, var den negative indvirkning af dette skridt på udviklingen i Øst-Vest-forholdet. Invasionen i Afghanistan, hvor Sovjetunionen i strid med folkeretten og gældende internationale forpligtelser greb til direkte militær magtanvendelse, måtte jo uundgåeligt virke på det billede, som omverdenen søger at danne sig af Sovjetunionens hensigter og troværdighed. Invasionen var den direkte anledning til, at præsident Carter måtte trække SALT II-traktaten, der var fremlagt til ratifikation, tilbage fra det amerikanske senat. Men også efterfølgende har besættelsen udgjort en alvorlig belastning for Øst-Vest-forholdet. En afslutning af den sovjetiske militære tilstedeværelse i Afghanistan